KURJER WARSZAWSKI.

D. 29. Listopada. — Rok 1847. Poniedziałek. № 320. Jutro, Śty Andrzej Apostoł.

We wszystkich Kościołach tutejszych wczoraj wcześnie z rana, mnóstwo pobożnych znajdowało się na Nabożeństwie zwanem *roraty*, rozpoczynaiąc tym sposobem gorliwie czas *Adwentowy*, który iest przysposobieniem do Wielkiej uroczystości Chrześciańskiej Narodzenia Pańskiego.

Śty Andrzej Apostoł, którego uroczystość Kościół Śty iutro obchodzi, był bratem Śgo Piotra Xiążęcia Apostołów, i pierwszym z Uczniów CHRYSTUSOWYCH. Po śmierci ZBAWICIELA Świata, Śty Andrzej opowiadał Słowo Boże w *Tracji*, *Epirze*, *Scytyi*, *Kappadocyi*, i posunął się aż do morza *Czarnego*. W *Patras* poniósł śmierć męczeńską r. 63 za panowania *Nerona* Cesarza. — Kościół PP. *Kanoniczek* w Warszawie, iest pod wezwaniem Śgo Andrzeja. Był on dawniej parafjalnym; Parafja Świętego Andrzeja, przyłączoną iest do Kościoła XX. Reformatów. Pierwszym Proboszczem Parafji Śgo Andrzeja w Warszawie, był X. Karol *Wyrwicz;* teraź Zarząd tej Parafji, należy do Suffraganów Warszawskich, z mocy Bulli Błogosławionej pamięci Ojca Śgo Grzegorza XVIgo Papieża, z dnia 11go Grudnia r. 1839.— Na cześć Śgo Andrzeja Apostoła, ustanowionym iest Order Rodziny Cesarskiej, miłościwie nam panuiącej. — *Filip dobry* Xiążę Burgundji, ustanawiaiąc w r. 1429, Order *Złotego runa*, nadał mu iako znak odróżniaiący, Krzyż skośny Śgo Andrzeja, to iest: narzędzie męki tego Patrona. Znak ten zwany krzyżem Śgo Andrzeja, iest iedną z części zaszczytnych w heraldyce.— Jutro w Kościele XX. *Reformatów* na cześć tegoż Ś. Patrona, odbywać się będzie Nabożeństwo, z wystawieniem N. Sakramentu, Kazaniami i Procesjami.

Wczoraj w Kościele Archi-Katedralnym Sgo Jana, w czasie Summy, Duchowieństwo tegoż Kościoła odśpiewało przy tow: organów, Mszę Choralną Nr 1szy, kompozycji Wojc: *Słoczyńskiego.* — W Kościele XX. *Augustjanów*, w czasie Summy, odśpiewano przy tow: organów, Mszę w polskim ięzyku Józ: *Elsnera.*— W Kościele Panien *Sakramentek*, w czasie Summy, Amatorowie Członkowie Arcy Bractwa, wykonali dzieła muzyczne religijne: *Stefaniego*, *Mozarta* i *Cherubiniego.*

Onegdaj przybył do Warszawy *koleią żelazną*, wracaiący z zagranicy, J. C. W. Xiążę Maxymilian Leuchtenbergski. Dostojny Podróżny, wkrótce potem udał się w dalszą podróż do Petersburga.

Komisja Rz: S. W. i D., na przedstawienie Rady Głównej Opiekuńczej zakładów dobroczynnych, mianowała pod d. 15/27 b. m., Członkiem Rady Opiekuńczej tutejszego domu przytułku i pracy, P. *Charczewskiego* Michała.

Za pokój duszy ś. p. Przemysława *Potockiego*, zmarłego w Biało-Cerkwi (w Gub: Kijowskiej) dnia 23 b.m., odbędzie się pojutrze (d. 1 Grudnia) o godz: 11 z rana w Kościele parafjalnym Śgo Krzyża, Nabożeństwo żałobne; na które w żalu pogrążony obecny w Warszawie Ojciec, Krewnych, Przyiaciół i Znaiomych zaprasza. — Osoby którychby zaproszenie na czas nie doszło, raczą ogłoszenie niniejsze przyiąć w miejscu takowego.

Ś. p. Alexander *Stroński*, Dyrektor instytutu Wód Mineralnych Doktora Struve, po długiej i ciężkiej chorobie, w 28mym roku, wczoraj zakończył życie doczesne. Zwłoki Jego złożono w Kaplicy XX. Bernardynów, zkąd iutro o godz: 4tej po połud: będą przewiezione do Powązek na wieczny spoczynek; zaś żałobne Nabożeństwo odbędzie się w przyszłą Sobotę o godzinie 11tej z rana w Kościele XX. Kapucynów. Przyiaciel w imieniu stroskanej Familji, zaprasza na oddanie tej ostatniej posługi, będąc przekonanym, że prawdziwie życzliwi Koledzy i szczerzy Przyiaciele Nieboszczyka, chętnie zechcą stwierdzić przeszłe uczucia swoie, przez liczne zebranie się dla usypania mogiły temu, który tak w całem życiu postępował, by na to godnie zasłużył.

Z rozporządzenia władz wyższych, maią być zabezpieczone na rzecz skarbu maiątki i fundusze następuiących osób: 1) Mikołaja *Wirskiego*, który zbiegł z Królestwa tutejszego w r. 1833 do Xięztwa Poznańskiego, dla umieszczenia się w zakładzie naukowym w m. Trzemieszno. 2) Ludwika *Kossobudzkiego*, rodem z m. Izbicy, w Pcie Włocławskim, Gub: Warszaws:, który oddalił się bez paszportu do Pruss, gdzie został obecnie aresztowanym iako obwiniony o przestępstwa polityczne. 3) Stanisława *Tchórzewskiego*, urodzonego w m. Płocku, który będąc Nauczycielem w Szkole powiatowej w Łęczycy, oddalił się w r. 1845 do Pruss. 4) Michała *Kiętrzyńskiego*, syna Wincentego i Honoraty z Głębockich małżonków Kętrzyńskich, Sierżanta 6go pułku piechoty linjowej b. wojska pols:, w r. 1831 za granicę wyszłego, który decyzją Rady Administracyjnej z d. 22 Listop: (4 Grud:) 1846 r. na karę konfiskaty maiątku skazany został.

Główna Kassa Oszczędności. W tygodniu upłynionym do dnia 16/28 Listopada r. b. włącznie, wydano

książeczek nowych 31, na które, tudzież na dawniejsze, w 244 wnioskach, złożono rs. 1,365 k. 30 (zł. 9,102). Na żądanie 66 Uczestnikom wypłacono (prócz procentu za rok b. rs. 42 k. 31½) rs. 2 386 k. 94½ (zł. 15,912 gr. 29), i umorzono książeczek oszczędności 37. Przeto Uczestników 5,237, posiada kapitał rs. 171,273 k. 43½ (**ZŁ. 1,141 822 gr. 27**).

Książek do Nabożeństwa p. t: *Czyste Westchnienie do BOGA*, dostać można na wszystkich Urzędach i stacjach pocztowych; w Warszawie przy ulicy Bugaj Nr 2602/3 na pierwszem piątrze od frontu.

Wczoraj przymrozek ustalił pogodę, i przy wspaniale przyświecaiącem słońcu, wyprowadził miasto całe na spacer. Niektórzy przypisuią przymrozkowi temu naturę *mrozu białego*, i chcą w nim widzieć przepowiednią słoty. Zobaczemy. Tymczasem nasza *dalsza* pogoda (obacz Nr 307 Kurjera), sprawdziła się, bo przez dni ubiegłe, niemieliśmy deszczu.

Księgarnia i Skład Nut muzycznych, Fr. *Spiess* i *Spółki*, przy ul: Senat: Nr 460, odebrała w tych dniach nowy *Almanach de Gotha*, na rok 1848; cena zł. 8. Oraz posiada Książki do Nabożeństwa w bardzo ozdobnej oprawie.

(Art. nad.) Nauczony doświadczeniem, pośpieszam donieść, że iedynym pewnym i łatwym, a nawet nie wiele kosztuiącym środkiem do pozbycia się z kuchni i z mieszkania karaczanów także tarakanami, karaluchami i persakami zwanych owadów, iest trzymanie w miejscach niemi zapleniouych żywego Jeża. To łagodne, łatwo oswaiaiące się, w gospodarstwie rolniczem wielce użyteczne, owadożerne zwierzę, iest tak chciwe tym podobnych owadów, że po całych nocach za niemi uganiać się, i one pożerać będzie. Przerażone karaczany tak niezmordowanym niszczycielem swego rodu, naprzód w najgłębsze szpary ukrywać się będą, a potem wkrótce i zupełnie znikną z miejsca pobytu iego. Współcześnie z karaczami znikną i myszy wypłoszone skrzętnem bieganiem jeża, który także i myszy łowić lubi. Spodziewam się, że nie iedna rządna Gospodyni, przekonawszy się o prawdzie tego, co piszę, wdzięczną mi będzie za pozbycie się z domu tak nieprzyiemnych gości. Przemawiając za wytępieniem uprzykrzonych szkodników, winienem także przemówić i za ich wytępiaczem, to iest, za jeżem, że on będąc bardzo żarłocznym, potrzebuie także, w stosunku do swej wielkości, dużo napoju. Proszę więc, żeby miał na płytkiej miseczce zawsze świeżą wodę. Nadto, ponieważ on przez cały dzień lubi spać, gdy iest syty, a tylko w nocy biega, potrzeba mu więc urządzić ciemny kącik z miękkiem z siana posłaniem. Nakoniec w miarę zmniejszania się liczby rzeczonych owadów, potrzeba mu co wieczór dać trochę drobno pokrajanego gotowanego lub surowego mięsa. Mój jeż lubi szczególniej mięso pieczone, które iak pies z ręki bierze. Ani chleba ani innych roślinnych pokarmów ieść niebędzie, gdyż to iest baiecznem podaniem, że jeże iabłka iadają. — Dr *Jarocki*.

Wczoraj o godzinie 10tej z rana, złożono w Red: Kurjera zł. 60, z których przeznaczono: zł. 30 dla Kaleki w domu Elerta, a zł. 30 dla rozdania nieszczęśliwym żebrakom, drżącym od zimna. Wszystko zaś na pamiątkę wymówionego kiedyś słówka: *»trafi się.*"

Onegdaj o godz: 10ej z rana, wydobyto zwłoki z rzeki Wisły, Staroz: Izaaka Abraama Rozenband, kupca z ulicy Nowowiniarskiej, który w paroxyzmie chwilowego pomięszania zmysłów, utopił się rozmyślnie.

W czasie tegorocznych gonitw w *Donkaster* w Anglji, w d. 16 Września, zakupione zostały, iak nas zapewniono, dla iednego z Obywateli kraiu tutejszego, trzy konie młode krwi czystej, które ze względu na pochodzenie rokować mogą wielkie nadzieie; konie te są: Klaczka gniada *Only one*, rok 1, po ogierze *Touchstone* z klaczy *Margery*; Ogierek kasztanowaty *Telegraf*, nazwany obecnie *My dear*, rok 1, po ogierze *Velocipede*, z klaczy *Maria Conner*, po *Worlaby Baylock*; Klaczka kara *Maria Darlington*, nazwana obecnie *Laura Chauffour*, lat 2, po ogierze *the Provost* z klaczy *Godfrey's mother*, po ogierze *Catton*. Nabyto także w Niemczech dla innego Obywatela Królestwa, ogiera czystej krwi *Fredy*, po ogierze *Tableau* z klaczy *Gipsy* po *Best's Tinker*.

Lutnia, Tygodnik muzyczny Nr 8 za Listopad, wyszedł z litografji, i zawiera w sobie dwa numera z *Wyrwasów*, tańczone w balecie Wesele w Ojcowie, Nr 1; Krakowiak przez Stefaniego, Nr 2; Oberek przez K. Kurpińskiego, i Pieśń poranną przez F. Schuberta.

Wczoraj oba Teatry przepełnione były widzami; do Wielkiego pociągał ulubiony balet *Hrabina i Wieśniaczka;* do Rozmaitości interesuiąca komedja *Chłopiec okrętowy;* to też i tu i tam ciągłe oklaski i zadowolenie. W Wielkim Teatrze po *Wieśniaku i Aktorce*, przywołani JPaństwo *Komorowscy;* w Rozmaitości: po *Wuju i Siostrzeńcu*, JP. *Majewski;* po *Chłopcu okrętowym*, JP. *Jasiński* 2-kroć, i JP. Jan *Królikowski* 4-kroć.

Księgarnia Henryka Hurtig w Kaliszu przy ulicy Warszawskiej exystuiąca, pośpiesza donieść Szanownym Amatorom Literatury Polskiej, iż Czytelnię swoię przeszło o 200 *Dzieł* najulubieńszych tegoczesnych Autorów, pomnożyła, i takową również iak Czytelnię francuzką i niemiecką najnowszemi dziełami ciągle pomnażać będzie. Warunki Abonamentu są nader przystępne, gdyż nietylko przyjmuie się wadjum pieniądze, ale inne przedmioty maiące wartość

stosowną do dzieł wziętych przez Abonamenta, któremu opłata miesięczna zostaie znacznie zniżoną.—Nadto obok dzieł beletrystycznych, naukowych, gospodarczych, książek do Nabożeństwa, zaopatrzyła się w najnowsze utwory muzyczne tak w Warszawie iako i za granicą wychodzące; w desenie do haftu i robót krzyżowych; wzory rysunkowe i kaligraficzne; w wszelkie materjały, potrzeby piśmienne i rysunkowe; bilety z powinszowaniem i t. d.—Przy tejże Księgarni niedawno urządzony został Skład Komissowy *Wyrobów platerowanych* (argent plaqué), złotem i srebrem z fabryki Józefa *Fragel*; oraz *Wyrobów metalowych* i *lakierowanych* z fabryki *Mintera* w Warszawie, gdzie wszelkie przedmioty z wspomnionych fabryk pochodzące, sprzedaią się po cenach stałych fabrycznych.

Do *Kassy Oszczędności Płockiej*, w dniu 9/21 Listopada r. b., 27 Uczestników, złożyło Rsr. 39 k. 30 czyli zł. 262; zaś w dniu 7/19 b. m., Uczestników 4ch, odebrało Rsr. 236 kop. 5 czyli zł. 1573 gr. 20; a cały kapitał przez 416 Uczestników posiadany, wynosi Rsr: 5,781 k. 4½, czyli zł. 38,540 gr. 9.

Anglja. — Ministrowie na obradzie gabinetowej 19go b. m. ułożyli mowę tronową. Tegoż dnia zgromadziły się obie Izby, celem załatwienia prac wstępnych. P. *Shaw Lefevre* ze zwykłą formalnością został zatwierdzony iako mówca Izby niższej; poczem przystąpiono do odbierania przysiąg od członków obu Izb. Ponieważ przysięga dla członków Parlamentu zaczyna się od wyrazów: »Na wiarę chrześcjańską", przeto nowo-obrany członek miasta Londynu P. *Rotszyld* albo będzie wyłączony, albo rota przysięgi zostanie dla niego zmienioną. Mniemaią, iż Ministrowie uprzedzą spór w tej mierze wnioskiem względem zupełnej emancypacji Izraelitów, albo przynajmniej zatwierdzenia ich prawa wyborczego.— Z miast fabrycznych wiadomości są zasmucaiące. Z liczby 920 przędzalń bawełny w hrabstwie Lankaszyr z składem 170 000 robotników, 200 zupełnie zamknięto; 35,000 robotników zupełnie iest pozbawionych zatrudnienia, 87,000 pracuie tylko przez 2 lub 4 dni w tygodniu, a ledwo 48,000 przez cały tydzień znajduie zatrudnienie. W Liwerpoolu, Manszestrze i Glasgowie, zaszły 3 nowe bankructwa.— P. *Bonham* mianowany Gubernatorem w Hong Kong, w miejsce Pana Jana *Davis*, który podał się do dymisji. — Parochód przybyły z Hamburga do Hull, przywiózł 400,000 funt: szterl: złotem.

Belgja. — W Brügge aresztowano stadło małżeńskie, podejrzane o udział w potrójnem morderstwie, popełnionem w domu Pana *Evenpoel* w Bruxelli.

Francja. — Poseł nadzwyczajny perskiego Szacha, Mirza *Mohamed Ali* Chan, 19go b. m. miał pożegnawcze posłuchanie u Króla; który potem prezydował na obradzie ministerjalnej. — Margrabia *Normanby* 20go b. m. wyiechał ze swoią małżonką do Londynu, na posiedzenia Parlamentu; w poselstwie ang: zastępuie go Lord Wilhelm *Harvey;* Margrabia wróci w połowie Grudnia. — Admirał *Bruat* z przywiezionemi młodemi Otahejczykami, 18go b. m. miał posłuchanie u Króla. — Prefekt departamentu Sekwany P. *Rambjuto*, w tych dniach wyprawił dla Rady ieneralnej departamentu ucztę, na której między innemi, znajdowali się Baron Alexander *Humboldt* i Lord *Bruem*.— Podług dziennika *Sporów*, w mowie tronowej zagaiaiącej posiedzenia Kortezów, Królowa *Izabella* tymże oznajmia, że im przedstawione będą wnioski względem uposażenia Duchowieństwa, oznaczenia praw prassy perjodycznej i organizacji sprawiedliwości; nadto Królowa wzywa pomocy Kortezów, celem poiednania wszystkich umysłów. — Zwłoki Hr. *Bresson*, tymczasowo złożone zostały pod sklepieniem Kościoła N. Panny MARJI Loretańskiej; następnie odwiezione zostaną do departamentu Wogezów. — Z Tulonu wysłano statek z transportem żywności dla eskadry Xcia *Żuęwil*. — Z wysp Antylskich doszły prośby względem zaprowadzenia Banków w osadach.

Hiszpanja. — Królowa 15go b. m. w towarzystwie swego małżonka, 8 konnym poiazdem galowym, udała się przez ulice napełnione wojskiem, do pałacu Senatu, na zagaienie Kortezów; w następuiących poiazdach towarzyszyły: Królowa *Krystyna* i dwór. Publiczność uważała, iż Królowa iest o głowę wyższa od swego małżonka; za przybyciem do pałacu Senatu, pośpieszyła naprzód na tron, Król zaś usiadł na krześle po lewej stronie. Po odczytaniu mowy tronowej głosem mocnym, wróciła ze swoim małżonkiem do pałacu; lud nie wydawał żadnych okrzyków. — Nie Jenerał *Narwaez*, lecz *Espartero* otrzymał od Rządu rozkaz przez pół roku podróżować za granicą. — Stronnictwo umiarkowane zaproponuie Pana *Mon* na Prezesa Kongresu. — Jenerał *Ortega*, który miewał przystęp do Królowej, został wydalony do Galicji.

Niemcy. — Poseł pruski w Szwajcarji P. *Sydow*, przybył ze składem swego poselstwa do Neienburgu (Nefszatel).

Z Krakowa. — W skutek rozporządzenia C. K. Komisarza Nadwornego Maurycego Hrabi *Deym*, przedaż prochu i saletry w Krakowie i Chrzanowie, może tylko odbywać się przez Dystrybutorów przez Rząd upoważnionych.

Włochy. — Król Neapolitański mianował 9ciu nowych Radców stanu. — Król Sardyński mianował Ministrami stanu Hrabiego Kaspra *Koller* i Hyacynta *Borelli*, oraz Kawalera *Petitti*.

Rozmaitości. — *Drzewo Marjańskie w Medyolanie.* W Katedrze Medyolanskiej stoi przed Ołtarzem N. Panny, olbrzymi świecznik, który rzeczywiście iest arcydziełem dawnego snycerstwa, lubo mało kto z odwiedzaiących uwagę na niego zwracał. Dzieło to, maiące nieocenioną wartość w archeologicznym i ikonograficznym względzie, mierzy do 13 stop wysokości, i ma tę samę szerokość w ramiónach. Dolna część całego kandelabru składa się z czterech z osobna rzezanych, najbujniejszym liściem ozdobionych płaskorzeźb, na których spoczywaią cztery idealne zwierzęta kolosalnych rozmiarów. W środku nadzwyczajnie pięknych ozdób liściowych, iakoteż w obrębie skręconych ogonów owych czterech zwierząt, widać 52 małych posążków, przedstawiaiących iużto zdarzenia z pisma Ś., iużto postacie alegoryjne. Znaki zwierzyńcowe i 34 rozmaitych zwierząt, iako to: lwów, wężów, małp, psów, baranów, ryb, ptaków, wreszcie 18 zwierzęcych i ludzkich głów, uzupełniaią przyozdobienie podstawy kandelabru. Na tej podstawie wznosi się osobna gruppa, która sama dla siebie iest arcydziełem. Przedstawia ona Boga-Rodzicę, otoczoną liściem, z dzieciątkiem Jezus na kolanach. Przed dziecięciem, siedzą na koniach trzej mędrcowie ze wschodu. W około stoi ośm proroków z chorągwiami, po części powiewaiącemi, a po części zwiniętemi. Dziwnem zdarzeniem pozostał twórca tego cudownego dzieła, na iego własne skromne żądanie niewiadomym. Żył on, iak zdaie się, w 12 lub 13 stuleciu. W obecnej chwili znajduie się w Medyolanie młody francuzki Artysta, który z polecenia Dyrektora sławnych *Annales archeologiques* w Paryżu, ma z najściślejszą dokładnością, i w naturalnej wielkości odrysować wszystkie części tego arcydzieła. Najlepsi rytownicy paryzcy będą poiedyńcze części osobno na miedzi rytować, a najznakomitsi uczeni i archeologowie włoscy, maią zaiąć się szczegółowym opisem. — *Ślepota przyrodzona u 9 dzieci iednego rodzeństwa.* Rudolf *Medion* w Marsylji i iego żona, oboie w wieku pięćdziesięciu kilku lat, zawsze zdrowi, mieli 9ro dzieci, które wszystkie ślepo urodziły się. O ile mogą sobie przypomnieć, ich przodkowie wszyscy mieli dobry wzrok, wyiąwszy dziadka ze strony matki, który oślepł w póżnym wieku, nie wiadomo z iakiej przyczyny. Ojciec *Median* ma czarne włosy, matka blondynka, 5ro dzieci maiących czarne włosy i piwną tęczę (iris), maią prawdziwą amaurozę, reszta czworo z blond włosami i niebieską tęczą, również amaurotyczne w niższym stopniu, maią kataraktę mleczną. Troie z tych dzieci są dziewczynki, a z tych dwie blondynki, iedna brunetka; z 6ciu pozostałych chłopców, 2ch iest blondynów, reszta z czarnemi włosami. Wszystkie 9ro dobrze się maią, i wcale nie są skrofuliczni. — U dawnych Assyryjczyków było prawo, według którego zbierano co rok na placu publicznym Panny na wydaniu, gdzie piękne przedawano, a zapłatę za nie oddawano tym, którzy z brzydkiemi mieli żenić się.

PRZYJECHALI do WARSZAWY.

Antonowicz Ale: Oby: z Trzylatkowa; Borzysławski Kazim: Oby: z Dąbrowy; Dziekoński Jan Oby: z Gub: z Grodzieńs:; Jezierski Wład: Hr. z Mińska; Jafimowicz Alexy Radca Dw: z Petersburga; Korostowzoff Alex: Dyr: Banku z Petersb:; Pilichowski Jan Oby: z Sobanic; Paplińska Magd: Oby: z Magdeburga; Poniatowski Stan: Sztabs-Kapit: z Siedlec; Rutkowski Klem: Rz: Radca Stanu z Płocka; X. Tomaszewski Wal: Biskup z Łęczycy; Witkowski Juljan Pułk: z Brześcia Lit:; Zawisza Jan Ob: z Gub: Grodzieńs:; Zaleski Kar: Ob: z Gub: Wołyńskiej. (G. P.)

DONIESIENIA.

Dziś rano zimna stopni 1. Wczoraj w południe ciepła 2.

TEATR ROZMAITOŚCI. Dziś, przed *Chłopcém okrętowym*, 24ty raz *Gwiaździarka*.

TEATR WIELKI. Jutro, 3ci raz *Przysięga*.